

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, szerda, 1908. augusztus 5.

165. szám.

Kiadóhivatal (telefonszám 229)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.
Szerkesztőség és fiók-kiadóhivatal (telefonszám 954)
Susák Uskočka ulica 54. II. emelet.
Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 920.

Előfizetési ár:
Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 40 fillér.

A vasárnapi munkaszünet.

A vasárnapi munkaszünetről készülő új törvény előadói tervezete nagyszabású szociális alkotás, amely az eddigi törvényénél és rendeleteknél hatékonyabban biztosítja egy a szellemi, mint a fizikai munkát végező alkalmazottaknak a pihenésre szükséges munkaszünetet. Akiknek munkaszüneti szünetnapon is dolgozniuk kell, azok az új törvény rendelkezése szerint másnapon fognak kapni pihenőt s e pihenő napról lemondani nem lehet s annak megtartása hatósági ellenőrzés alatt fog állani. Nagy jelentőségű intézkedése a törvénytervezetnek a szesz mérés korlátozása. Vasárnap délelőtt 10 órától kezdve tilos lesz bárhol is a pálinkamérés.

A törvénytervezet ismertetésül kiadjuk a következőket:

A huszonhét szakaszból álló törvényjavaslat összes rendelkezéseinek végig vonul az az elv, hogy a vasárnapi munkaszünet a lehető legteljesebb mértékben érvényre jusson.

A törvényjavaslat az 1891. évi XIII. t. cikkben megállapított munkaszüneti napokon, a vasárnapokon és Szent István király napján, mint nemzeti ünnepeken kívül a Gergely-naptár szerinti karácsony első napját is munkaszüneti napnak nyilvánítja.

A munkaszünet a törvényjavaslat 3. szakasza szerint, a javaslat szövegében megállapított kivételektől eltekintve, legkésőbb a munkaszüneti napon reggel hat órakor kezdődik és megkezdésétől számított huszonnégy óráig, de legalább is a munkaszüneti napot követő nap reggel hat óráig tart. A munkaszünet tartama tehát változatlan maradt, de jelentékeny korlátozást szenvedtek az említett általános rendelkezések alól megengedett kivételek, ami a munkaszünet teljesebb érvényesülését vonja maga után.

A törvényjavaslat éppen úgy, mint az 1891. évi XIII. cikk kizárólag az ipari munkának szüneteléséről intézkedik, de míg a mostani törvény azt, hogy minő munka tekintendő ipari munkának, nem állapítja meg, addig a törvényjavaslat e részben szigorú meghatározást tartalmaz, mely szerint a kötelező vasár- és ünnepnap munkaszünet szempontjából ipari munkának kell tekinteni minden oly munkát, amelyet áruk, nyeresztermények vagy félgyművek előállításánál, feldolgozásánál, kereskedelmi forgalomba bocsátásánál és árusításánál vagy ezekkel kapcsolatosan vagy ezek céljaira vagy bármilyen kereskedelmi üzlet, ügynöki vagy közvetítői tevékenység körében nyilvánosan vagy idegen munkaerő igénybevételével iparszerűleg végeznek.

Nem esik a törvényjavaslat rendelkezései alá az olyan ipari munka, amelyet az iparos műhelyén, üzletén vagy irodáján kívül lakásán, nem nyilvánosan és mások munkáerejének igénybevétele nélkül végez.

A törvényjavaslat megállapítja azokat az eseteket, melyekben a feltétlenül kényszerítő okokra való figyelemmel a munkák munkaszüneti napokon is végezhetők s e végből a 4. szakaszban felhatalmazza a kereskedelmi minisztert, hogy a felsorolt munkákra nézve a munkaszünet szabályai alól az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg rendeleti úton kivételeket állapítson meg.

A kivételek.

Oly munkára nézve, amely erőhatalom, elemi csapás, vagy forgalmi akadály elhárítására, ezek következményeinek megszüntetésére vagy enyhítésére, avagy közbiztonsági, közegészségi, vagy hadászati érdekből szükséges, vagy kivételes ünnepi alkalmakkor a nyilvános díszítéssel és a közlelémezéssel jár, a törvényjavaslat 7. szakasza értelmében a munkaszünet alól a törvényhatóságok első tisztviselője esetéről-esetéről kivételt állapíthat meg, feltéve, hogy kérdéses munka előrelátható és kiegészítő munkaerők alkalmazásával vagy más módon megoldható nem volt, vagy ha az illető munka elvégzését közérdekből vagy lényeges magánérdek miatt a munkaszüneti napot követő napra elhalasztani nem lehet.

A törvényjavaslat 10. szakasza szerint munkaszüneti napon minden engedély nélkül végezhető:

a) a műhelyeknek, üzleti helyiségeknek és ipartelepnek, azok mindennemű berendezési tárgyainak és tartozékainak felügyelete, ugyancsak a műhelyekben, üzleti helyiségekben és ipartelepken a közbiztonsági, tűzrendészeti és közegészségügyi szolgálat;

b) a saját vagy más üzem rendszeres fentartásához szükséges tisztogatási, javítási és jókarban tartási munka, amennyiben azt az üzem megszakítása vagy az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének veszélyeztetése nélkül hétköznapiakon végezni nem lehet;

c) a feldolgozandó nyers anyagoknak s az előállított áruknak romlásától való megóvása érdekében szükséges és el nem halasztható munka;

d) az évi leltár és zárószámadások elkészítésével járó munka, azonban legfeljebb egy munkaszüneti napon és legfeljebb délutáni egy óráig.

A kereskedelmi üzletek.

A kereskedelmi üzletek munkaszünetét, melynek szabályozását az érvényben levő törvény rendeleti útra hagyja, a javaslat közvetlenül olyképpen szabályozza, hogy az ipari és kereskedelmi árusítás munkaszüneti napokon, Budapest kivételével, reggel hat órától déli tízenként óráig végezhető.

Budapest területén továbbra is csak a közfogyasztásra szolgáló élelmicikkek s ezek is csak reggel hat órától délelőtt tíz óráig árusíthatók.

Karácsony előtti vasárnap.

A karácsony ünnepét megelőző vasárnapon a nyílt árusítással foglalkozó üzletek az egész napon át nyitva tarthatók.

Az irodai munka.

Az ipari és kereskedelmi irodákban a munkának általában szünetelnie kell a törvényjavaslat szerint, kivételt az olyan irodai munka képez, mely a megengedett ipari munka végzéséhez multhatatlanul szükséges s rendeleti úton ilyennek nyilvánították, de ez az irodai munka is kizárólag az üzem telephelyén és csupán délelőtt nyolc órától tíz óráig végezhető.

Kárpótló pihenő.

Hogy a munkaszüneti napon elfoglal személyzet e munkájáért kárpótlást kapjon, előírja a törvényjavaslat, hogy ipari és kereskedelmi üzletekben munkaszüneti napon három órán vagy ennél rövidebb időn át foglalkoztatott alkalmazottaknak munkaadója a következő

hét valamely munkanapján egy teljes félnapot, a három órán túl foglalkozott alkalmazottnak pedig a következő hét valamely egész munkanapját vagy a hétnek két munkanapján egy-egy teljes délelőttöt vagy délutánt köteles pihenő időül engedélyezni.

Az alkalmazott e jogairól le nem mondhat; oly megállapodás, mely az említett rendelkezéseken az alkalmazott terhére változtat, hatálytalan.

Kimerítő rendelkezésekkel gondoskodik a törvényjavaslat arról is, hogy munkaszüneti napokon elfoglalt személyzet kárpótlására vonatkozó rendelkezések megtartása a hatóság részéről ellenőrizhető legyen, nemkülönben a rendelkezések ellen vétők megbüntetéséről.

A törvényjavaslatot Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter előadói tervezet gyanánt adta ki és megküldi azt az érdekelt szaktestületeknek véleményezés végett, ezenkívül szaktanácskozmány elé terjeszti, melyet oly időben óhajt megtartani, hogy a javaslat lehetőleg ez évben még törvényerőre legyen emelhető.

— **Szenzációs röpirat.** Egy belgrádi szerb hírlapíró, Nastitch György szenzációs röpirata jelent meg ma a könyvpiacra. A röpiratnak „Finale” a címe, és a szerző azt írja benne, hogy a cetinjei bombamerényletet a szerb udvarból rendezték, még pedig egy nagyszabású mozgalom közvetítésével, amelynek a célja, hogy az egész délszláv népességet közös forradalmi szervezetbe egyesítse. Ez a szervezet behálózza Horvátországot, Boszniát és Hercegovinát is. Szervezetében részesek a horvát képviselők, akik közül Pribicevics és Budiszavlyevics Bude képviselők neveit említi meg a könyv. A szerző hiteles másolatban közli a délszláv forradalmi propaganda szervezetét. Ez állítólag Pribicevics képviselő testvéreinek kezeirésze. A könyv órási felütést kelt, főképp a magyar-osztrák külügyminisztériumban, ahol már gondoskodtak róla, hogy az állítólagos akció dolgában megindul a vizsgálata.

Védelem a kivándorlás ellen.

Szomorú számok.

A drágaság

Fiume, aug. 3.

Sokkal többet irtak és tárgyaltak már nálunk a kivándorlás okairól és ezek megszüntetéséről, semhogy e kérdés taglalásába újból belefogni megokoltnak látszanék. Kétségtelen azonban, hogy ha munkásaink itthon megfelelő foglalkozást és munkabért kapnának, ha lakásviszonyaink jobbak, élelmiszereink olcsóbbak lennének, ha a munkást és a munkáját jobban megbecsülnék, a kivándorlás nem menne túl azon a normális mértéken, amely mindenütt észlelhető és semmiesetre sem vált volna nemzeti szerencsétlenségévé és veszedelmévé.

Tudván a kivándorlás okait, mindent el kellene követnünk annak megszüntetésére. Gondolni kellene arról, hogy minden munkáskéznek jusson munka az év minden szakában, mert csodálatos módon az egyik oldalon munkáshiányról panaszkodnak, a másik oldalon a munkanélküliek jajgatása hangzik fel.

A munkanélküliség ellenszerei a fővárosban szervezett állami munkaközvetítő hivatalokon kívül a foglalkoztató műhelyeknek nagy mértékben való szaporítása és főleg a köz-

munkák, amelyek sohasem fogynak ki s amelyeknek éliátása, amellet, hogy közhasznú és állandó munkát biztosíthat nagyszámu munkásnak, még azzal az előnnyel is jár, hogy csökkenti az alamizsnáskodásra és közsegélyre szorulókat számát, aminek ismét társadalmi és erkölcsi szempontból van nagy jelentősége.

Persze ezeket a közmunkákat nem akkor kell előkészíteni, mikor a munkanélküliek száma nagy és tenyegető, vagy amikor a visszavándorlók elhelyezésére van szükség.

Ilyen közmunkának tervszerűen előkészítve, rendszeresen és állandóan kell folynia, hogy a munkás mindig találjon foglalkozást; de amellet, hogy ő munkáját megkeresi, munkája munkabérének teljesen megfelelő hasznot is eredményezzen.

Az élelmiszerek és a lakás szertelen drágasága okozza a munkabérek állandó emelkedését, az emelés megtagadása esetén pedig a sztrájkot.

A munkabérnek szükségképp olyannak kell lennie, hogy a munkás abból megélhessen és egyébe, amugy sem túl sok szükségletét fedezze, arányban kell tehát állnia a piac és a lakások áraival.

Nálunk azonban ebben a tekintetben állandó aránytalanság lévén, a munkás képtelen beérni munkabérével, a munkaadó pedig kénytelen megfelelni az egyre emelkedő kiadás szükségletnek.

Hiszen 1900 óta 1907-ig például 1000 kg. buza ára 1503 koronáról 2264 koronára, 1000 klg. rozsé 1351 koronáról 1823 koronára, 100 klg. ökör élősulyban 688 koronáról 911 koronára, 100 klg. sertés pedig 967 koronáról 1363 koronára emelkedett.

E horribilis drágaság megszüntetésére pedig éppen semmi sem történt hatóságaink részéről, nem csodálható tehát, ha minden szükségletnek megdrágulásával a bérek is felszöktek, anélkül, hogy a munkás sorsát a legkisebb mértékben megjavították volna, mert hiszen a nagyobb munkabér sincs arányban a drágasággal, amelyet csak körültekintő élelmiszer és lakáspolitikai tüntethet el, erre pedig — ugy látszik — illetékes körökben nem igen van hajlandóság.

Kétséget nem szenved, hogy nagy ipari vállalatok jelentékeny része — mert hiszen elsősorban ezek volnának irányadó szerepre hivatva — fájdalom — ez idő szerint még nem állanak a munkáspolitikai kérdéseit széles látókörű megoldásának magaslátán.

Ha azok ugyanis egyelőre legalább a leg-sajátabb érdekeinek kedvéért többet törődnek megbízható munkásoknak saját gyári céljaikra való nevelésével és állandósításával a munkások egymáshoz és kenyéradó gazdájukhoz való vonzódásának, sőt ragaszkodásának fokozásával, amit munkásjóléti intézményeknek határozottan nem kizárólag jótékonyági alapon való megteremtése és fejlesztése által, aránylag említést sem érdemlő áldozatok árán érhetnek el, kétségtelen, hogy — eltekintve a saját előnyüktől — nagy szolgálatot tennének a hazai iparfejlesztés szent céljának és igen sokban gyakorlati értékkel járulnának hozzá a kivándorlás nehézségének mielőbbi kedvező és tartós megoldásához.

UJDONSÁGOK.

— Egy kuriai bíró hirtelen halála.

Lehoczky Lajos kuriai tanácselnök, volt turóc-megyei alispán vasárnapon Fiuméba érkezett Portoréból, ahol több héten át üdült. A 69 éves öreg ur családjával együtt egy helybeli szállóban vett lakást, de a következő éjjelen hirtelen oly rosszul lett, hogy Catti György dr. orvost kellett sürgősen hívni. Dr. Catti azonban már nem segíthetett a súlyos betegen, ki még az éj folyamán meghalt. Dr. Pozder hatósági orvos nagyon előhaladott érlelmiszere-dést állapított meg a halál okául és elrendelte a halottnak a iemetői halottas kamrába való átszállítását. Ott tegnap fémkoporsóba tették a holttestet és még a tegnap esti gyorsvonattal felszállították Budapestre, ahonnan a turóc-megyei családi sírboltba viszik örök nyugalomra.

— **Felolvasás.** A Fiumei Munkásokthonban (Via Fiumara 2.) f. évi aug. hó 6-án, csütörtökön este 8 órakor felolvasás lesz a „vallás és a társadalom” címen. Érdeklődők szívesen láttatnak. Belépő díj nincs.

— **Csillagvizsgáló a Monte Maggiore-n.** Palicsa János dr. ismert csillagász, a bécsi egyetem tanára Simony Oszkár dr. és Fischer Róbert dr. tanárokkal együtt a napokban bejárta a Monte Maggioret, hogy ott alkalmas helyet találjon egy csillagászati kutatások céljaira szolgáló csillagvizsgáló fellállítására. Alapos vizsgálat után a megfigyelő állomás helyül a hegy legmagasabb pontját választották, ahol az osztrák kormány támogatásával egyelőre egy faépületet állítanak fel melyben egy ötlencsés tükrötleszkop lesz elhelyezve. Együttal a menháztól a csúcra vezető utat is kiépítik még ez évben, úgy, hogy a csillagvizsgáló a felránduló idegenek részére is könnyen hozzáférhető lesz. — Mindenesetre egy új attrakcióval gyarapodik ezáltal Abbázia környéke.

— **A munkaadó kártérítési kötelezettsége a segéd munkásoknak visszatar-tása esetén.** A budapesti királyi ítélőtábla, mint felülvizsgáló bíróság nemrég kimondotta: Minthogy a munkaadónak a segéd jogtalanul kitélése esetében sincs jog a könyvét a segéd tetszés szerinti ideig visszatartani s ez által a kilépő segédet a munka eresés lehetőségétől hosszabb időre megfosztani: ezért, ha a munkaadó a könyvet visszatartja és ennek folytán a segéd nem tud alkalmazást kapni, a munkaadó neki kártérítési kötelezettséggel tartozik.

— **Tüntetés és lövöldözés.** Vasárnap délután két órakor a Magyar-horvát tengerhajózási részvénytársaság „Tátra” gőzöse számos utassal kirándulásra ment innen a szomszédos Cherso szigetére. Este 8 órakor, amikor a hajó visszaindulni készült, számos chersói olasz kísérté a fiúmeieket a beszálláshoz, ahol az utóbbiak között levő olaszok az olasz Chersót, a chersóiak pedig az olasz Fiumét éltették. A nemrég lezajlott községi választásoknál elbukott horvát chersóiak erre követek kezdtek hajálni az olaszok ellen és több kö a hajó fedélzetére is repült. Innen azután egy fiúmei fiatal ember revolverrel belelőtt a parton álló horvátok közé, csodálatosképpen azonban senkit sem talált. A chersói rendőrség ennek dacára nem engedte a hajót elutazni, míg a vélt tettest egy M. n. v. fiúmei fiatal ember személyében le nem tartóztatta. Ezt energikus tiltakozása dacára bevitték a chersói csendőrök fogházába és a hajó a letartóztatott fiatal ember nélkül indult vissza Fiuméba. A vizsgálat a gyanúsított ellen megindult és egyelőre nem érkezett hír Fiumba az ügy további fejleményeiről.

— **A Magyar Kör kabaret-estéje.** Helyszüke miatt tegnapi számunkból kimaradt a Magyar Kör fényesen sikerült vasárnapi kabaret-előadásáról szóló beszámoló. Az estélyen igen szép számu közönség vett részt s az előadott műsor a legkényesebb igényeket is kielégíthette. A hallgatóság nem fuka. kodott elismerő tapsai-val. A közreműködők nevezetesen Brónyai Lajos, Csepely Mihály, Nádpataky Sándor, Hódy Lajos, Simon Imre, Skultéty Jolán kisasszony, kinek ügyesen előadott monológja az est fény-pontját képezte, Stencl János, Szabady István, Szatmáry György és Tokár György minden egyes számukkal zajos tetszésnyilvánításokra ragadtatta a közönséget. Brónyai Lajos mint szellemes confrencier külön dicséretet érdemel. Rendkívüli sikere volt Nádpataky Sándor átgondolt szavaltának és Stencl Jánosnak, ki kacagtató humorral személyesített meg egy ripacs szingizmagtót. Az előadást sikerült tánc-mulatság követte. Az elnökség ezuton is hálás köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik felülfizetással váltották meg jegyüket.

— **A pénzügyőrség illetményeinek szabályozása.** A pénzügyőrségi altisztek illetményeinek szabályozási tárgyában kiadott 56,923/908. sz. körrendelet főbb intézkedései következők:

A napi zsold helyett évi zsold állapított meg f. é. július 1-től. Az évi zsold mind a három rangfokozatban 6 fizetési osztályra oszlik és pedig:

a) a biztoshelyettesek, a szemlések és gépészeknél 1200, 1250, 1300, 1400, 1500 és 1600 korona.

b) a fővigyázóknál és 1. osztályu fűtők-nél 1000, 1050, 1100, 1150, 1200 és 1300 ko-rona;

c) vigyázók és 1. osztályu fűtők-nél 750, 850, 900, 950, 1000, 1050 korona; a kisebbik fizetési osztályból a következő magasabb osztályba 4 évi szolgálat után hivatalból történik az áthelyezés.

A multban eltöltött idő már most figye-ler:be vétetik s oly módon kell számításba venni, mintha az eltöltött idő ezen rendelet hatályának tartama alatt mulott volna el.

Ezen reform pénzügyi hatása a követ-kező:

A szemlések eddig átlag élveztek napi-zsold és zsoldpótlék fejében 3 korona 20 fill., ezután esni fog az évi zsoldarányban 3 kor. 80 fill., emelkedés napi 60 fill. A fővigyázók napi zsoldja és pótléka volt átlag 2 kor. 60 fill., ezután lesz évi zsold átlaga mintegy 3 kor. 20 fill., többlet 60 fillér. A vigyázók napi zsoldja és pótléka volt eddig átlag 2 korona 20 fill., ezután lesz mintegy 2 kor. 50 fillér, többlet 30 fillér.

Ezekkel szemben elesik az eddig élvezett tizedéves pótlék, amelyben azonban az érdem-kereszt pótlékosokkal együtt csak 407 egyén részesült.

A kettős zsold helyébe napidíj az éjjelezési illetmény helyébe éjjelezési díj lépett és pedig napidíj fejében jár ezentul a szemléseknek 3 K. 80 f., a fővigyázóknak 3 K. 20 f., a vigyázóknak 2 K 60 fillér.

Éjjelezési díj fejében járni fog szemlé-seknek 1 K 90 f., fővigyázóknak 1 K 60 f.; vigyázóknak 1 K 30 f.

A kettős zsold helyébe lépő napi díj mindazon esetekben fölszámítható, amikor előbb a kettős zsold felszámítható volt.

Az éjjelezési díj fölszámítására nézve az eddigi éjjelezési illetményekre vonatkozó szabályok maradtak érvényben, de csak a rendes külszolgálatból kifolyólag, míg a sör és a cukorgyárakba felügyeleti szolgálatba kirendelt egyének ezentul nem az éjjelezési illetmény helyébe lépő éjjelezési díjakat, hanem felügyeleti díjakat számíthatnak fel és pedig:

szemlések 1 K 60 f., fővigyázók 1 K 20 f., vigyázók 1 K.

Az ásványolaj gyárakba kirendelt egyé-nek, ha kirendelésük 14 napon át rövidebb időre történik, az éjjelezési díjakat, ha kiren-delésük 14 napnál hosszabb időre szól, a fel-ügyeleti díjakat jogosultak felszámítani.

Az eddigi helyi és határór vonali pótlé-kok megmaradnak.

— Földregés Horvátországban.

Eszékről jelentik, hogy Cacinében, a dráva-völgyi vasut egyik állomásán tegnap délelőtt tizenegy óra négy perckor meglehetősen erős földregést éreztek, mely sokkal hevesebb volt, mint a július 20-iki földregés. Öt lökés volt észlelhető, utána hosszantartó földalati moraj következett. A lakásokban a tárgyak meginog-tak. A lakosság ijedten az utcára sza-ladt. A földregést a közeli környéken is érezték.

— **A kikötőből. Augusztus 4-én.** Érkezett: „Sappho” angol gőzös Londonból 300 tonna kőszénnel és 100 tonna vegyes áruval; „Ale-anza” olasz gőzös Siracusából 510 tonna fosz-fáttal. Indult: „Mária Valéria” osztrák gőzös Calcuttába 400 tonna cukorral, 100 tonna ce-menttel és 300 tonna fával; „Zrinyi” magyar gőzös Valenciába 450 tonna fával és 60 tonna vegyes áruval.

— **Öngyilkosság a „Gödöllő”-n.** Luk-sich Mátyás 20 éves spizzai (dalmátországi) születésű prágai egyetemi hallgató a „Gödöllő” hajóról, melyen szülővárosába utazott Curzola közelében a tengerbe vetette magát és a hajó-személyzetének rögtöni mentő kísérletei dacára nyomtalanul eltűnt a habokban. A hajó közel két óra hosszat vesztegelt az öngyilkosság hely-lyén, de a szerencsétlen fiatalember holttését nem sikerült megtalálni. Az öngyilkos, ki ha-jóra szállása előtt egy fiúmei szállóban lakott, ugy nyilatkozott egy barátja előtt, hogy meg-unta az életét, mivel az első szigorlati vizsgán megbukott.

Prossen kapitány, a „Gödöllő” parancs-noka tegnap visszatérve Fiuméba, bejelentette az öngyilkosságot az itteni révhivatalnak.

Telefon-számok:

Szerkesztőség	954
Kiadóhivatal	229
Nyomda	920

Előfizetési felhívás.

Augusztus 1-re új előfizetést nyitunk „A TENGERPART”-ra, amely Fiume egyetlen számottevő magyar napilapja s jól értesült-sége valamint őszinte s törhetetlenül sovén magyar politikája miatt méltán számíthat minden magyareMBER támogatására.

Aki még nem előfizetője lapunknak, siessen leróni azt a kötelességét, amelylyel minden magyar ember a közjóért uralkodó magyar sajtóval szemben tartozik.

„A TENGERPART”

most már ötödik esztendeje szolgálja mindenkitől függetlenül azországnak ezen a végpontján a magyar nemzeti és gazdasági érdekeket s mennél erősebbé tesszük, annál jobban felelhet meg nagy hivatásának.

Előfizetési árak:

Egész évre 24 korona
Fél évre 12 „
Negyedévre 6 „

Telefon 229. sz.

„A TENGERPART” kiadóhivatala.

Vicolo dell'Ospedale
Wurzer-ház I. em.

Távirat ◀▶ Telefon.

Minisztertanács.

BUDAPEST, aug. 4. miniszterelnöki palotában a tegnap késő estig tartott minisztertanácsot ma folytatták. A tanácskozást, mely főleg folyóügyekkel foglalkozott, ma okvetlenül befejezik, mivel *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter holnap Pöstyénbe utazik fürdőhasználat végett.

Miniszterek Ischlben.

BUDAPEST, aug. 4. *Wekerle* Sándor miniszterelnök és *Günther* Antal igazságügyminiszter holnap királyi kihallgatásra Ischlbe utaznak ahol a király őket csütörtökön fogadni fogja. A miniszterekkel utazik *Rauch* Pál horvát bán is, aki ez alkalommal fogja letenni a titkos tanácsosi esküt.

Zmejanovics nem lesz pátriarka.

BUDAPEST, aug. 4. A mai minisztertanács foglalkozott a karlócai pátriarka választás eredményével is és hír szerint azt a határozatot hozta, hogy *Zmejanovics* megválasztását nem terjeszti fel a királynak megerősítés végett, hanem e helyett *Bogdanovics* Lucian budai görög keleti püspöknek szerb pátriarkává való kinevezését fogja ő felségének javasolni.

A Fiumében elhunyt kuriai bíró.

BUDAPEST, aug. 4. A Fiumében hirtelen elhunyt *Lehoczky* Lajos kuriai bíró (lásu mai napihireinket — A szerk.) Turóc megye egykori alispánjának a holttestét ma reggel felhozták Budapestre, ahonnan délben a turóc-besztercei családi sírboltba szállították tovább.

A török reformok.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 4. A nagyvezér ma a szultánnak több miniszter elbocsátását hozta javaslatba és a saját állását is rendelkezésére bocsátotta a szultánnak. A szultán a nagyvezér lemondását nem fogadta el, ellenben a miniszterek elbocsátásához hozzájárulását adta.

Rétsági gyilkosság.

BUDAPEST, aug. 4. A rétsági gyilkosság ügyében ma sem állt be fordulat. A nyomozás teljes erővel folyik, több gyanúsítottat rendőri felügyelet alatt is tartanak, de letartóztatás mindaddig nem történt.

Elítelt földbirtokos.

MAROSVÁSÁRHELY, aug. 4. A marosvásárhelyi esküdtbírósg ma *Szederjessy* Gyula marosvölgyi földbirtokost ki nagyapját *Török* Sándort vagyonának elkaparítása végett orozva agyonlőtte, életfogytiglani fegyházra ítélte.

Leégett pálinkafőzde.

DÉVA, aug. 4. Ma hajnalban a helybeli *Rafael*-féle nagy pálinkafőző kigyulladt és teljesen porrá égett. A tűz színhelyén egy petróleummal teleitatott zsákot találtak, amiből azt következtetik, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. A gyár tulajdonosa oltás közben súlyosan megsebesült.

A párisi tüntetések.

PÁRIS, aug. 4. Az utcán cirkáló katona őrségek ma több helyen összetűztek a tüntető polgársággal. Tizenhat embert letartóztattak.

Izgató román lelkész.

BOROSJENŐ, aug. 4. *Popovics* Sándor oláh pópá a vasárnapi istentiszteleten román nemzeti szalagokkal feldíszített papi ruhában tartotta meg a misét. A közigazgatási hatóság ezért az államellenes tüntetésért ma öt napi elzárásra és nagyobb pénzbüntetésre ítélte.

Zeppelin felszállt.

FRIEDRICHSHAFEN, aug. 4. Zeppelin gróf ma reggel hét órakor felszállt léghajójával a bódeni toról. A felszállást óriási közönség nézte végig, mely kitörő örömmel s lelkesedéssel köszöntötte a felszálló grótot. A léghajó teljesen szabályosan és biztosan haladt előre a levegőben és Basel felé vette útját. Ott körülbelül 200 méternyi magasságban repült el a város felett. Zeppelin egy levelet uobott le Baselen, melyben azt írja, hogy a léghajóján minden rendben van. Baseltől Stassburg felé vette útját a leghajó.

Közleményeink csakis a forrás megnevezésével vehetők át.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt levelezőlap vagy telefon útján szíveskedjenek nekünk bejelenteni.

CIGALE

tengeri fürdő

Lussinpiccolo mellett. — 200 kabin.

GRADO TENGERI FÜRDŐ

Goldberger szálló és étterem

a fürdővel szemben tengeri kilátással.
Villanyvilágítás.

Kitünő bécsi és magyar konyha.

Goldberger vendéglője - Trieszt.

TRIEZST, Piazza della Borsa 7 I.

Magyar Vendéglő

FIUME, Riva Szapáry

(az Ungaro-Croata irodája mellett.)

Kizárólag magyar konyha. Közvetlenül a termelőktől beszerzett magyar borok. Állandóan frissen csapolt kőbányai márciusi s dupla malátasör.

Vendégszobák tengeri kilátással.

Marse L. Fiume

Via Governo (Corso).

Ujonnán érkezett szalma- és nemezkalapok a legelső bel- és külföldi gyárakból. Gyermek-különlegességek. Panama-kalapok.

„De la Ville“

szálloda, kávéház és étterem.

FIUME, Deák-korzó.

Az átutazó és a helybeli magyarság legnagyobb és legkedveltebb találkozó helye.

Tulajdonos
Szentgyörgyi Ferenc.

A FIUMEI KERESKEDELMI BANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

ADRIA PALOTA FIUMÉBAN ADRIA PALOTA

Etétkönyvek és folyószámlák után

4% netto kamatot

terít meg feleinek.

A járadékadót a bank önmaga viseli.

Első fiumei magyar uri és női fodrász terem az Adria Palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végzetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estéknként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órakor.

Használt és új

zsákok raktára.

Bel- és külföldi gyártmányu új és használt zsákok vétele és eladása.

Rupnik Emil

Ürményi-tér 6. sz. Steinmann-féle ház.

Telefon 226. sz.

Nyomdai tanoncot

lehetőleg magyar családból felvesz A Tengerpart nyomdája.

Titanit a modern kor legjobb robbantó anyaga.

Nem fagy. Teljesen veszélytelen. Nagyon olcsó. Hatása rendkívül erős. Kívánatra díjtalan próbarobbantások.

Képviselő: Piazza István, épít. vállalkozó

Fiume Rastocine 348 Telefon 945.

Halál a poloskákra!!!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más férgek ellen. Ragadós betegségek ellen fertőtleníti. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1.50 házhoz szállítva. Lakások fertőtlenítése elvállaltatik.

CANTRIDA FÜRDŐ ÉS VENDÉGLŐ

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

Kombinált villamos vasuti és fürdőjegyek:

Felnőtteknek: Fiumara-Cantrida 70 fill. Giard. pubb.-Cantr. 60 fill.
Gyermekeknek: " " 50 fill. " " 40 fill.
Ez árakban benfoglaltatik a villamos vasut oda-vissza,
az omnibus, a fürdés és a fehérenemű.

Tíz jegyet tartalmazó blockok árai:

Felnőtteknek: a Fiumarától 6.— kor., népkerttől 5.— kor.
Gyermekeknek: " " 4.40 kor., " " 3.40 kor.
Jegyek és blockok kaphatók a villamos vasut kalauzsa-
nál és a fürdőpénztárnál.

Remek árnyas kert és nagy terras.

Szobák idegeneknek. — Magasforrasu
vizvezeték — Villanyvilágítás.

— Izletes ételek és kitünő italok. —

Kőbányai Polgári Sör.

MITTEL ALAJOS
fürdőtulajdonos.

MANN JÓZSEF
vendéglős.

Vasár- és ünnepnapokon
katonahangverseny.

ZELENIKA (DALMÁCIA)

klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő

a Bocche di Cattarói, montenegrói és albániai kirándulások
természetes középpontja, vasuti végállomás és gyorshajó-
állomás (Castelnuovo kikötőből fél órai gyalogut.)

szálloda 38 szobával, 2 villa s nagy park

családi viszonyok miatt szabad kézből eladó.

Bővebbet Zelenika fürdő üzletvezetőségénél.

ABBAZIA

BRISTOL

szálló, kávéház és étterem

Elsőrendű szálló 120 szobával a
fürdő központjában: (a villamos va-
sut megállóhelyén).

Lift. fürdőszobák, villanyvilágítás.

Mérsékelt szoba- és penzió-árak.

Kitünő magyar konyha.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Magyar személyzet.

Tulajdonos Rudovits Vilmos.

LIDO-VELENCZE

Klimatikus gyógyhely és tengeri fürdő. — Nagy kineziterapiai
intézet. — A nagy fürdőházban kávéház és étterem tágas
terrasszal a tengerre. — Naponta hangverseny.

Grand Hôtel des Bains

Grand Hôtel Lido

Hôtel Villa Regina

Julius 1-én megnyílik az új
Excelsior Palace Hotel

Dependanceok és villák:

Elena — Jolanda — Ortensia — Maria — Emma — Elisabetta
parkkal, teniszpályákkal stb.

Nagy hangversenyek, színház és változatos szórakozások.

Cím: BAGNI LIDO - VENEZIA.

CRNKOVIĆ

szálloda, penzió és kávéház.

CIRKVENICA.

A fürdő központján, közvetlen a tengerpart
mentén, a mólótól 2 pezcnyire.

Kitünő magyar és német konyha.

Kitüntette a német orvos
resszus által.

Eredeti magyar és német fajborok va-
lamint Müncheni és- Pilseni söörök.

Utazóknak és kirándulóknak kiváló
alkalmas hely.

Olcsó árak.

Pontos kiszolgálás.

Tulajdonos: CRNKOVIĆ JÓZSEF.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitünő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

Ha szereti az egészségét,

használjon kizárólag

aluminium konyhaedényeket

tiszta alumíniumféműből, a melyekkel fűtő-
anyagban 40%-ot takarít meg.

EGYEDÜLI FŐRAKTÁROS

LEONESSA VINCENZO

Via Andrassy 17. — FIUME — Via Andrassy 17.

Prodam és Társa Fiume

◀ Mérnöki iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich I. sz.

Via Adamich I. sz.

Villanyos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.

Villanyos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram” villanykörték 70% árammegtakarítással.

Bonbonnière Möve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

*Estéknként nemzetközi varieté-
előadások kizárólag elsőrendű

művészi erők felléptével.

Kitünő szellőztetés.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

cégnél a Corsón kaphatók.

Venier Penzió és Vendéglő

Venice Szt. Márktér.

Szobák 2 lírától feljebb villanyvilágítással.
Étterem kilátással a Szt. Márktérre.

Kitünő konyha minden órában.

Procuratie vecchie 105. s.
(a Quadri kávé mellett)

Tulajdonos
Marco Venier.

Első és legjobb hírnevű óráüzlet
Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle

angol különlegességi
gyártmányok.

ADRIA ÉTTEREM

— FIUME, —

Piazza Elisabetta. o—o—o Via Adamich.

A város központjában.

Idegenek találkozó helye.

Kitünő konyha.

Minden időben friss halak.

Hotel Meublé Jolanda

VELENCE,

Riva degli Schiavoni

a hozzátartozó Bavaria étteremmel. A
vaporettok megállóhelye. Gyönyörű kilá-
tással. Tiszta kényelmes szobák. Olcsó
árak. Családok számára külön megálapo-
dások.

Tulajdonos
Inganni E.

Első fiumei magyar
szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó mun-
kát a legjutányosabb árak mellett. Szigorú
pontosság s kiváló szakértelem.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

ALTBERGER IGNÁCZ.

Fiume, Via Sanità Adria Palota.

TELEFON 923.

FÉRFI RUHÁT VESZ ÉS ELAD
és olcsón tisztít s javít szakszerűen
férfi- s női ruhát

RADAKOVICS DÁNIEL FIUME
Fiumara, a susáki hid mellett.

KORONA VENDÉGLŐ

Tulajdonos: HOPP VINCE.

Az átutazó közönség különös figyel-
mébe! Kitünő magyar konyha. Kőbányai
világos s barna sör. Tiszta fajborok.

Mérsékelt árak.